

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕

ผู้วิจัย : นางยุพิน ชุนทอง

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์, ดร. พธ.บ.(ศาสนา),
M.A.(Philosophy), Ph.D.(Social Sciences),
ปร.ด.(การบริหารการศึกษา)

: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระศักดิ์ บึงมูม, กศ.บ.(ภาษาไทย),
กษ.ม.(จิตวิทยาการให้คำปรึกษา), ปร.ด.(การบริหารการศึกษา)

วันที่สำเร็จการศึกษา : ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เปรียบเทียบระดับความคิดเห็น และเสนอแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จากกลุ่มตัวอย่าง ๓๔๕ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-test แบบ Independent Sample) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test แบบ One-Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

ผลการวิจัยพบว่า

การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดมี ๒ ด้าน คือ ด้านความสามารถทางวิชาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน รองลงมา คือ ด้านการจัดการการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ

ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ ตามตำแหน่งและประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ ผู้บริหารและ

ครูผู้สอนควรจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ปลุกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการวางตนในฐานะเยาวชนของชาติ ผู้บริหารและครูผู้สอนควรผ่านการอบรมการเป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง เป็นบุคคลที่มีความรอบรู้อย่างสม่ำเสมอ เป็นผู้นำทางด้านหลักสูตร มีการประเมินตนเอง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามมาตรฐานวิชาชีพ อบรมพัฒนาอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำไปสู่การเป็นผู้บริหารและครูมืออาชีพ นำหลักอิทธิบาท ๔ ให้ผู้เรียนใช้อย่างจริงจังในวิถีการดำรงชีวิต เพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จในทุกๆ ด้าน มีการจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้โดยผ่านสื่อออนไลน์เพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว หลากหลายและทันสมัย จนทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จมากที่สุดในทุกๆด้าน ครอบครัวและชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม พร้อมส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผู้เรียนมีคุณภาพ ปฏิบัติตนตามประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม เป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคมไทยและพลโลก

Thesis Title : Academic Administration for Excellence According to IV Iddhipada in the Basic Education Schools under the Secondary Educational Service Office Area 25

Researcher : Mrs.Yupin Khunthong

Degree : Master of Arts (Educational Administration)

Thesis Supervisory Committees

: Assist. Prof. Phrakhru Samothankhetkhanarak,Dr.), Ph.D.(Ed Adm.), Ph.D.(Social Sciences), M.A.(Philosophy), B.A.(Religion), Pali IV.

: Dr.Theerasak Buengmum, Ph.D.(Ed.Adm.), M.A.(Psychology), B.Ed.(Thai Language),

Date of Graduation : 2017/.....

Abstract

The aims of this research were 1) to study the academic administration for excellence according to IV Iddhipada dhamma (*iddhipāda*, path of accomplishment); 2) to compare the opinion levels of the academic administration for excellence according to IV Iddhipada; 3) to present the ways to promote and develop the academic administration for excellence according to IV Iddhipada dhamma in the basic education schools under the Secondary Educational Service Office Area 25. The samples of this research were 345 administrators and teachers in the research area, selected by simple random sampling. The research tools were a rating scale questionnaire with its reliability value of .85. The statistics used were: Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test (Independent Sample) and f-test (One-way ANOVA) and Least Significance Difference (LSD).

The research results revealed that the statistic values of the academic administration for excellence according to IV Iddhipada in overall and each aspect perspectives were at a high level. The highest score can be seen in the aspect of 'vocational capacity' and 'participation of family and community', followed by 'learning management', 'learning atmosphere'; and the least was seen in that of 'leadership skills'.

Based on the comparison, classified by the samples' positions and working experiences, the statistic values of the academic administration for excellence according to IV Iddhipada dhamma in both overall and each aspect perspectives were indifferent. Classified by their school sizes, the statistic scores were different.

The ways to promote and develop the academic administration for excellence according to IV Iddhipada in the basic education schools in the research area were that the administrators and teachers should focus on teaching and learning processes, cultivate desirable values, promote democracy and praise the monarchy; students should have a positive attitude towards their country as a youth of the nation; the administrators and teachers should be trained in academic leadership; the knowledge transfer and academic administration should be systematic to the best of the community; the administrators and teachers should have self-assessment with professional standards, regularly developed to be a professional executive and teacher; the main virtues of IV Iddhipada are a way of success for students to take seriously for living; the atmosphere in the classroom is conducive to the learning activities; the administrators should have the learning resources outside the classroom regularly to directly experience the students and enable them to utilize as the benefits of living; there should also be a study and research through online media to facilitate the fast, diverse and modern change; organization is the most successful in all aspects; family and community should cooperate in organizing activities and supports for educational institutions for sustainable development to produce the quality students for Thai society and the world.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย พระครูสโมธานเขตคณารักษ์,ดร. และ ผศ.ดร.ธีระศักดิ์ บึงมุ่ม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำในการปรับปรุงแก้ไขด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย พระอธิการบุญช่วย โชติวิโส,ดร.,ดร.นาคพล เกินชัย, ดร.สมปอง ชาสิ่งห์แก้ว, ดร.สุรินทร์ หล้าหา, ดร.สัมฤทธิ์ กางเพ็งและพระอาจารย์มหาพิสิฐ วิสิษฐปัญโญ ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าของท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านภาษา เนื้อหาระเบียบวิธี และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ช่วยแนะนำแก้ไขให้สมบูรณ์และสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและสาขาอื่นทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ด้วยความเมตตา ห่วงใย คอยชี้แนะแนวทางที่ต้งาม ถูกต้อง และเป็นกัลยาณมิตร

ขอขอบคุณคณะผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและเพื่อนครู ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๕ ทุกท่าน ที่ได้สละเวลาอันมีค่าของท่าน ในการสัมภาษณ์ ตอบแบบสอบถามให้ข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อแจกและเก็บแบบสอบถาม

น้อมระลึกถึงคุณบิดามารดา คุณพ่อคำสิงห์-คุณแม่สมบุรณ์ คำมูล และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการศึกษาด้วยดีตลอดมา คุณค่าและประโยชน์ใดๆ อันจะพึงมีจาก วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาเป็นกตเวทิตาคุณแก่ผู้มีพระคุณอย่างสูงยิ่งทุกท่าน

ยุพิน ขุนทอง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ปัญหาของการวิจัย	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๖
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๗ ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	๑๐
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๑
๒.๑ หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา	๑๑
๒.๒ หลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ	๑๘
๒.๓ การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ	๒๗

๒.๔ การบริหารงานตามหลักอิทธิบาท ๔	๒๙
๒.๕ การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	๓๕
๒.๖ บริบทของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต ๒๕	๓๗
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๗
๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕๖
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๕๗
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๕๗
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๕๗
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	๕๙
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๖๓
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๖๓
๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๔
สารบัญญ (ต่อ)	
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๕
๔.๑ ข้อมูลทั่วไป	๖๕
๔.๒ ผลการวิจัยตามจุดประสงค์	๖๖
๔.๓ องค์ความรู้ที่ได้รับ	๘๓
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๘๕
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๘๕
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๘๗
๕.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัย	๘๙
บรรณานุกรม	๙๒
ภาคผนวก	๙๘
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๙๙
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๑๐๕
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อหาค่า IOC	๑๑๐
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ	๑๑๖
ภาคผนวก จ หนังสือขออนุญาตทดลองแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย Try out	๑๒๒
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอข้อมูลแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๒๖
ภาคผนวก ช หนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๑๓๖
ภาคผนวก ซ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	๑๔๔
ภาคผนวก ฌ ประวัติผู้ทำวิจัย	๑๔๖

สารบัญตาราง

เรื่อง	หน้า
ตารางที่ ๑ แสดงตัวอย่างประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๕๙
ตารางที่ ๒ แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๖๖
ตารางที่ ๓ แสดงสรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	๖๘
ตารางที่ ๔ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการจัดการการเรียนการสอน	๖๙
ตารางที่ ๕ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ	๗๐
ตารางที่ ๖ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความสามารถทางวิชาชีพ	๗๑
ตารางที่ ๗ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านบรรยากาศการเรียนรู้	๗๒
ตารางที่ ๘ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	๗๓
ด้านการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน	
ตารางที่ ๙ แสดงผลการเปรียบเทียบจำแนกตามตำแหน่ง	๗๔
ตารางที่ ๑๐ แสดงผลการเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน	๗๕
ตารางที่ ๑๑ แสดงผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดสถานศึกษา	๗๖
ตารางที่ ๑๒ แสดงผลการวิเคราะห์แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนา	๗๗
ด้านการจัดการการเรียนการสอน	
ตารางที่ ๑๓ แสดงผลการวิเคราะห์แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนา	๗๘
ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ	
ตารางที่ ๑๔ แสดงผลการวิเคราะห์แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนา	๗๙
ด้านความสามารถทางวิชาชีพ	
ตารางที่ ๑๕ แสดงผลการวิเคราะห์แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนา	๘๐
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้	
ตารางที่ ๑๖ แสดงผลการวิเคราะห์แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนา	๘๑
การมีส่วนร่วมด้านครอบครัวและชุมชน	
ตารางที่ ๑๗ แสดงสรุปผลการวิเคราะห์แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนา	๘๒

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบที่

- ๑ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย
- ๒ แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับ

หน้า

๕๕
๘๓